

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งสิ้น 1,413 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 120 คน และครูผู้สอนจำนวน 1,293 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการผสมผสานโดยใช้วิธีการศึกษา 2 วิธี คือ การศึกษาเชิงปริมาณซึ่งใช้แบบสอบถาม และการศึกษาเชิงคุณภาพซึ่งใช้การประชุมระดมสมอง (Brain Storming) ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ได้จากการสุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 606-610 ; อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148-149) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 389 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน และครูผู้สอนจำนวน 355 คน

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ที่	สถานภาพตำแหน่ง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ผู้บริหารสถานศึกษา	120	34
2	ครูผู้สอน	1,293	355
	รวม	1,413	389

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการประชุมระดมสมอง เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ประกอบด้วยตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 1 คน และตัวแทนครูผู้สอนซึ่งเป็นหัวหน้างานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแต่ละอำเภอ 8 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) มี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่งของบุคลากรภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จะมีคำตอบให้เลือก โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าคำตอบตามความเป็นจริง

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1) การบริหารหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การนิเทศการเรียนการสอน และ 4) การวัดผลและประเมินผล ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ ลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) ที่แบ่งระดับของความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความเป็นจริง โดยพิจารณาตามความคิดเห็นของท่าน แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือข้อความตรงกับสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามระดับความคิดเห็นของท่านที่ตรงกับความเป็นจริง

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา	สภาพการปฏิบัติงานวิชาการของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการบริหารงานหลักสูตร 1. สถานศึกษาของท่านมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา			✓		

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open – ended Form) โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ตามความรู้สึกรหรือความคิดเห็นส่วนตัว

2. แนวคำถามที่ใช้ในการประชุมระดมสมอง เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีองค์ประกอบที่จะดำเนินการและพิจารณาดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดหัวข้อเรื่องที่ทำการศึกษา

2.2 การคัดเลือกผู้เข้าร่วมประชุมระดมสมองทำการคัดเลือกตัวแทนผู้ที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

วิธีสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้มี 2 ชนิด คือ แบบสอบถาม และการประชุมระดมสมอง

1. การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารตำราและรายงานการวิจัย แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1.2 นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม

1.3 นำเสนอร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ครอบคลุมและตรงตามเนื้อหา เป็นการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยให้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ในการถาม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมี 3 ท่าน ดังนี้

1. นายศักดิ์ จันทร์ฝอย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 วุฒิกการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนวิทยาศาสตร์ ประกาศนียบัตรบัณฑิต บริหารการศึกษา มีความเชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา

2. นายพัฒนศักดิ์ เปลี้นรัมย์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 วุฒิกการศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มีความเชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา

3. นายจิระศักดิ์ รักสัตย์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองทองลิ้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 วุฒิกการศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มีความเชี่ยวชาญ ด้านการวัดผล

1.4 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบตามข้อ 5 มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความมุ่งหมายของการวิจัย

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

n หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบตามข้อ 1.4 มาใช้เกณฑ์ในการเลือกข้อคำถามพิจารณาเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ทั้งหมด 40 ข้อผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

1.6 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบข้อ 1.5 มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง แล้วนำเสนอแบบสอบถามให้ประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง เพื่อที่จะได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .9512 นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

1.8 นำแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์ มาจัดเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. การจัดประชุมระดมสมองเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการประชุมระดมสมองเพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.2 นัดหมายกับตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและตัวแทนครูผู้สอนซึ่งเป็นหัวหน้างานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในแต่ละอำเภอที่ต้องการประชุมระดมสมองไว้ล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน โดยบอกวัตถุประสงค์และเรื่องที่จะประชุมระดมสมองได้ทราบ

2.3 ผู้วิจัยขออนุญาตในที่ประชุมระดมสมองโดยการจดบันทึก เมื่อได้ข้อมูลจากการประชุมระดมสมองแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเอาความคิดเห็นของทุกคนมาพิจารณาจัดเข้าประเด็นแล้วนำเสนออธิบายประกอบความเรียงเพื่อนำไปอภิปรายผลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย 2 หน่วยงาน ได้แก่
 - 1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อทดลองใช้แบบสอบถาม
 - 1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อขอใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.3 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ จำแนกเป็น
 - 2.1 การศึกษาเชิงปริมาณ จากแบบสอบถามกับผู้ให้ข้อมูลรวบรวมแบบสอบถามและเดินทางไปขอรับด้วยตนเองจากฝ่ายธุรการของแต่ละโรงเรียน แบบสอบถามที่แจกจำนวน 389 ฉบับ
 - 2.2 กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืนภายในกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด โดยส่งทั้งหมด 389 ชุด ได้รับ 389 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100
 - 2.3 การศึกษาเชิงคุณภาพ จากการประชุมระดมสมอง ประกอบด้วย
 - 2.3.1 ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
 - 2.3.2 ตัวแทนครูผู้สอนซึ่งเป็นหัวหน้างานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน 8 อำเภอ คือ อำเภอนางรอง อำเภอละหานทราย หนองกี่ อำเภอปะคำ อำเภอหนองหงส์ อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอโนนดินแดง และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ โดยวิธีการเก็บข้อมูลตามประเด็นคำถาม รวมมีผู้มาร่วมประชุมทั้งหมด 9 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. สถานภาพของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลสภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่า ดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102-103)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยแยกตามสถานภาพตำแหน่ง แล้วหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่า ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102-103)

4.52 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

4. ข้อมูลคำถามแบบปลายเปิด ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและข้อมูลจากการประชุมระดมสมอง เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำความคิดเห็นของทุกคนมาพิจารณาจัดเข้าประเด็นหลักทั้งหมด แล้วนำเสนออธิบายประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ มีดังนี้

1.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 261)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	n	แทน	จำนวนคน

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนในแต่ละคน
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนในแต่ละคนยกกำลังสอง
n	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples)

ในการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 วิเคราะห์ด้วยค่า Independent Samples t-test โดยใช้สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 321)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ \bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
n_1	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มที่ 1
n_2	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มที่ 2